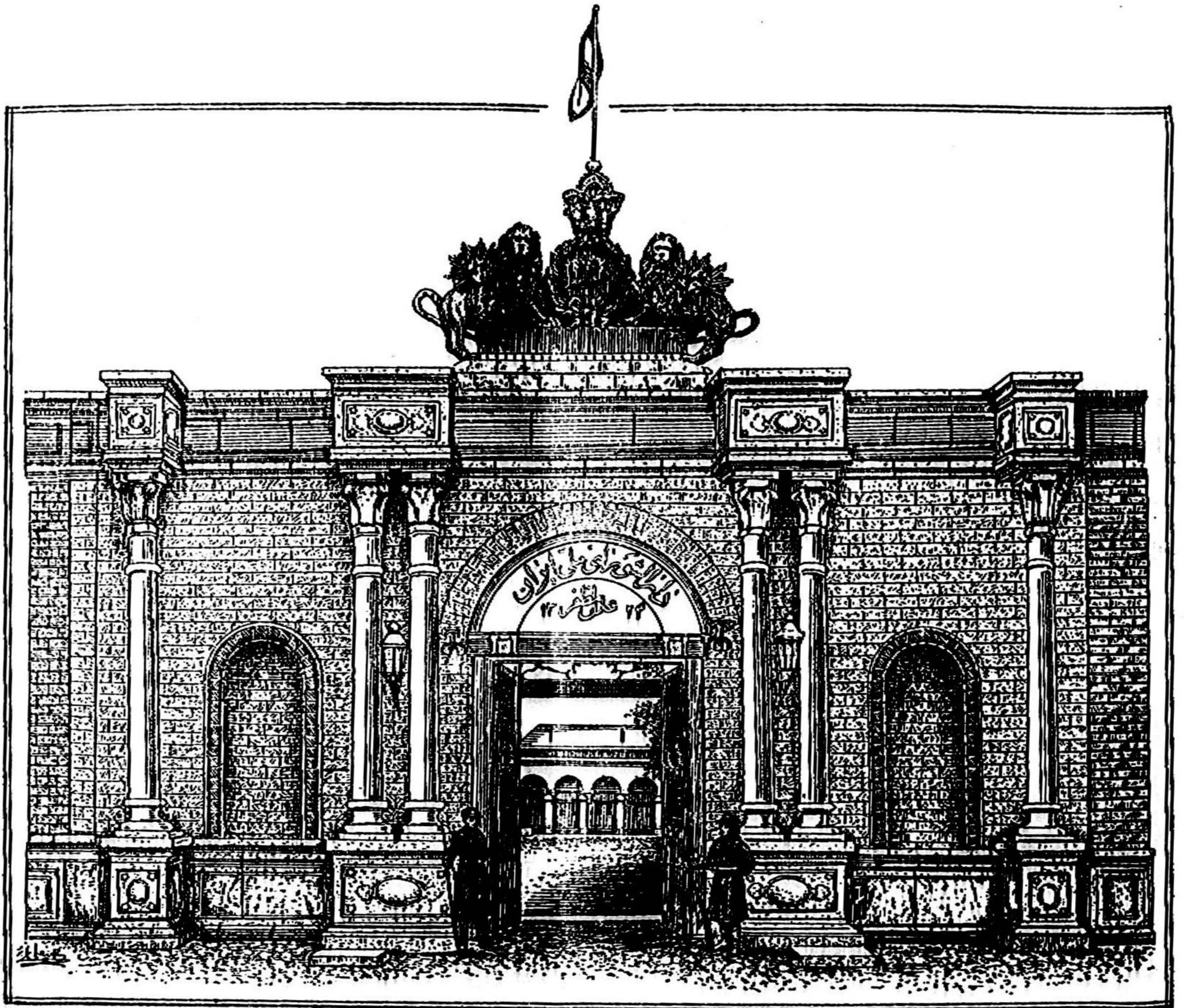

<p>جلسه ۷۴</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره چهارم</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه لیله یک شنبه ۲۱ اسفند ماه ۱۳۰۵ مطابق ۹ رمضان ۱۳۴۵</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود. پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

فهرست مطالب

از صفحه	الی صفحه	عنوان
	۸۰۱	سوال آقای باستانی از آقای وزیر مالیه راجع به خبریکه بی سیم برلین نسبت تجدید برماله ایران اشاعه داده است و جواب آقای وزیر
۸۱۶	۸۰۱	نقشه مذاکرات نسبت بخر کیمسیون مقارن راجع به لایحه تعلیمات عمومی (از ماده ۱ ماده ۵)
۸۱۰	۸۰۸	مذاکرات نسبت به خبر کیمسیون بودجه راجع به عیدی مستخدمین جزء و کمویب خبر مزبور
	۸۱۷	قانون اجازه پرداخت عیدی مستخدمین جزء از محل صرفه جوئی بودجه پرستاری وزارتخانه ها

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس ليله يك شنبه ۲۱ اسفندماه ۱۳۰۵ مطابق ۹ رمضان ۱۳۴۵

جلسه ۷۴

رئیس -- صورت مجلس اعتراضی دارد یاخیر ؟ (گفتند خیر) رئیس -- صورت مجلس تصویب شد . . . . . آقای باستانی	(مجلس سه ساعت از شب گذشته بریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید) (صورت مجلس ليله پنجشنبه هجدهم اسفند ماه را آقای آقاسید ابراهیم ضیاء قرائت نمودند)

باسامی - بنده میخواستم راجع بترتیبی که اخیراً واقع شده است سؤالی از آقای وزیر مالیه بکنم که از خارج شنیدم و در بی سیم برلن هم بوده است که مجمع اتفاق ملل تصویب کرده است که در ایران زراعت نریاک منع شود. این خبر فوق العاده در بنده اثر کرد و نتوانستم تحمل بکنم. خواستم سؤال بکنم که آیا دولت چنین اطلاعی را دارد و این خبری که رسیده است صحت دارد یا خیر؟ و نظریه راجع بایران داشته اند یا خیر؟ و نماینده ایران تاکنون بمجمع رسیده بانه؟

وزیر مالیه - قبل از افتتاح مجلس هم نماینده محترم اظهار کردند که همچو خبری رسیده است. آن خبر را بنده ندیدم از نمایندگان دولت هم تا امروز عصری همچو تلگرافی رسیده است و تعجبی هم ندارد زیرا دو روز بیشتر نیست که مذاکرات شروع شده و در دوروز اول مطلب بهیچوجه بمقام تثبیت نمیرسد. چیزی که انتشار پیدا کرده است ندیده ام و نمیدانم چیست؟ ولی چیزی که بنظر بنده میرسد خبر منطقی و اصولی آن این است که خبر هرچه باشد البته نسبت بقضای داخلی يك مملکت هیچوقت در جامعه ملل يك تصمیمی اتخاذ نمیکند (نمایندگان صحیح است) اگر يك تصمیمات اتخاذ میکنند ممکن است در قضایای بین المللی و تجاری باشد ولی در بکفست زراعت آنها در داخله يك مملکتی این از آن قضایائی است که بدون رضای طرف و شرکت آن هیچگونه تصمیمی نمیشود اتخاذ کرد و در هر صورت مؤثر واقع نمیشود و چنانچه در موقعی که آقای باهداد از بنده سؤال کرده بودند بعرض رساندم بحال هم بعرض آقایان میرسانم که در دستور العمل کتبی و صریحی که نمایندگان ایران دادیم در آن قید شده است که هیچ نوع تمهیدی و قولی از طرف دولت ایران بدون اینکه صورتی قانونی پیدا کند و بتصویب مجلس برسد انجام پذیر نیست و اطلاع دارم که نماینده ما هم مطابق آن دستور رفتار کرده و خواهد کرد.

رئیس - اصلاحاتی که راجع بماده اول لایحه تعلیمات عمومی شده بود قرائت نشده است، قرائت میشود و رأی میگیریم. پیشنهاد آقای بیات و یکمده دیگر:

(بشرح ذیل خوانده شد)

اصلاح ماده اول را بشرح ذیل پیشنهاد مینماید:

ماده اول - بدوات اجازه داده میشود که در هده السنه ۱۳۰۵ مالیاتی را که بترتیب ذیل ذکر میشود علاوه بر بودجه سابق وزارت معارف برای تشکیل مدارس ابتدائی برای خواندن و نوشتن زبان فارسی و حساب بتناسب مالیات شهرها و دهات و قصبات و ابلات در آن نقاط بمصرف برساند

در ۱۳۰۵	۶۰۰۰۰۰	تومان
در ۱۳۰۶	۱۶۰۰۰۰	«
در ۱۳۰۷	۲۶۰۰۰۰	«
در ۱۳۰۸	۳۶۰۰۰۰	«
در ۱۳۰۹	۵۰۰۰۰۰	«

ضیاء - بامضای آقای بیات و ۵ نفر دیگر
رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان بیات - در جلسه قبل بنده نظریات خودم را راجع باین ماده عرض کردم بحال هم پیشنهادی از طرف آقایان نمایندگان محترم شده و باید بطور اختصار توضیح داده شود. لهذا آن قسمتی را که آقای وزیر معارف در جلسه قبل در جواب آن پیشنهاد سابق بنده اظهار فرمودند لازم است آن یکی دو قسمتها جوابش را عرض کنم: یکی اینکه اظهار فرمودند که اگر بخواهیم این وجه را اختصاص بدهات بدهیم این لایحه عملی نیست و بموقع اجراء و عمل گذارده نمیشود. اینجا بنده میخواستم خاطرشانرا متذکر بکنم که اساساً مالیاتهای که وضع میشود بر دو قسم است یکی مالیاتهای مملکتی است که از برای کلیه مملکت است که در جزء بودجه کل مملکت میباشد یکی دیگر مالیاتهای است که برای يك مصارف معینی وضع میشود این بصره و این مالیاتی که وضع شده از آن

مالیاتی است که برای مصرف معینی وضع شده است و از طرف دولت هم این مالیات پیشنهاد شده بود. اگر خاطر آقایان متوجه باشد این پیشنهاد را بنده بطور تبصره در مجلس پنجم پیشنهاد کردم در مجلس هم که تصویب شد مخصوصاً از برای تخصیلات ابتدائی دهات تصویب کردند. حتی نظر بنده که پیشنهاد کردم در آن موقع باندازه محدود بکفست دهات بود که نوشتیم عایدات هر دهی باید صرف معارف همان ده بشود و نظرمات این بود که بمصرف خودش برسد نه جزء بودجه مملکتی بیاید و بطور عموم بمصرف کلیه مملکت برسد. ازین نقطه نظر چون نظر قانون گذار و نظر مجلس این بوده است که بایستی بمصرف تعلیمات ابتدائی دهات برسد بعقیده بنده باید آن نظر را تعقیب کنیم و باید بهمان مصرف برسد، اما آن قسمتی را که فرمودند که اگر بخواهیم برای دهات معین کنیم معلم نداریم و عملی نیست آن را هم بعقیده بنده اگر اهتمام بفرمائید بطور سهولت ممکن است قسمت معلم را تهیه کرد و توسعه داد برای اینکه ما ازین تخصیلات نظرمات خواندن و نوشتن زبان فارسی و چهار عمل اصلی حساب است و بیشتر ازین نظری نداریم و این نظری است که در تمام دنیا شاید معمول باشد که تخصیلات ابتدائی مجانی عمومی بهمین اندازه ها باشد ازین نقطه نظر معلم برای این اندازه تحصیل بعقیده بنده خیلی زود میتوان تربیت کرد. بر فرض هم که موجود نباشد ممکن است در هر ولایت و محل يك نفر معلم از طهران بفرستند و يك عده را بطور مسابقه حاضر بکنند و در مدت یکسال و اینم يك تخصیلاتی که خوب از عهده انجام آنها بر آیند بانها تدریس بکنند و آنها را بشغل معینی این قسمت وادارند این قسمت هم بعقیده بنده اشکال ندارد ازین نقطه نظر بنده معتقدم همان طوریکه نظر مجلس بوده این پول بمصرف تخصیلات ابتدائی دهات و قراقرز برسد و در جلسه قبل آقای وزیر معارف فرمودند يك کفست هم شهرها و روستاها و اینها مالیات

میدهند مال آنها را چطور میشود مختص بدهات کرد؟ اولاً در شهرها اگر توجه بفرمائید الان سالی هشتصد نهصد هزار تومان از بودجه کل مملکتی مختص بشهرهاست این دو صد سیصد چهار صد هزار تومانی که از دهات گرفته میشود بر فرض هم که سالی سی چهل هزار تومان آن را شهرها میدهنداگر بمصرف دهات برسد چه میشود؟ حالا ازین نظر هم که بگذریم بنده برای اینکه موافقت کرده باشم با پیشنهاد وزارت معارف درین پیشنهادی که تهیه شده نوشتیم بتناسب شهر و دهات که اگر در شهر هم يك قسمت مالیات میدهند آن قسمت بتناسب مالیاتی که از آن محل گرفته میشود مربوط بهمان شهر باشد و آن قسمتی که مربوط بدهات است مختص بدهات باشد و در قسمت وجوهش هم که بنده مخالفت داشتم چون در ماده دو يك اصلاحی شده که نظریه بنده را تأمین میکند مطابق همان تقسیمی که دولت پیشنهاد کرده بنده هم موافقت کردم

وزیر معارف - بنده با این پیشنهاد آقایان در صورتی که يك اصلاحی بشود موافقم و آن اصلاح را هم عرض خواهم کرد ولی برای اینکه خاطر آقایان محترم را متوجه بکنم چون میل دارند تعلیمات عمومی بدهات اختصاص بیاید يك اطلاعاتی را درین باب عرض میکنم که در نتیجه تصدیق بکنند که اگر بخواهند این فکر کاملاً عملی بشود يك مبلغ خیلی هنگفتی که شاید امروز کمتر بشود فرضش را هم کرد لازم خواهیم داشت. يك صورتی از کلیه دهات ایران بنده بدست آورده ام. اگر چه این صورت از حیثی جامع نیست برای آنکه انسانی دهات خالصه را اصلاً ندارد و این صد نیم هم متأسفانه شامل عوائد خالصه نمیشود. گیلان هم در این جا ذکر نشده است ولی رو بهمرقعه از عراق شروع میشود. عراق هزار و پانصد ده - استرآباد سیصد و بیست و پنج - آذربایجان شش هزار. بروجرد هزار. فارس و بنادر سه هزار. قم ششصد کلیابگان صد و نود

همدان هشتصد. اصفهان هزار و هفتصد. خراسان چهار صد. کاشان هشتصد. قزوین هزار و صد. خراسان شش هزار. خوزستان چهل و چهار. کردستان هشتصد. این قسمتهای اربابان است خالصه بیست. کرمالشاهاں هزار و دویست. کرمان پنج هزار و سیصد. ملایر سیصد و سی. مازندران چهار هزار و چهار صد. نهاوند صد دامغان صد و هشتاد. شاهرود سیصد. سمنان سیصد و چهار. طهران هزار و هفتصد. زرد سه هزار و دویست جمع این صورت چهل و دو هزار و دویست و هفتاد و سه میشود. البته يك مقدار دیگری هم هست ولی ما دست با این را اگر تقسیم فرض میکنیم چهل هزار که مقطوع باشد و دیگر دوش تردیدی نباشد. اگر بنا باشد در هر دهی يك کلاس باز بشود يك مدرسه يك کلاس حد اقل خرجی که بجوایند بگیزد در صورتیکه سکنه آن ده اطفالش بجوایند استفاده بکنند از حیث مخارج اناثیه. مخارج متفرقه. سوخت زمستان. کرایه خانه. يك معلم و يك مستخدم کمتر از سی تومان نمیشود. چهل هزار ده در ماه هر دهی سی تومان جمعا میشود يك میلیون و دویست هزار تومان در سال میشود چهارده میلیون و چهار صد هزار تومان. عرض عرض مخالفت با فکر نبود. بنده منتهی آرزوی این است و البته منتهی آرزوی هر ایرانی است ولی مبنای هر عملی که بر روی اصول ریاضی و حساب باشد مثل نقش بر آب است. بنده مقصودم توجه خاطر آقایان است باین مسئله که باید فکر پول کرده تا اینکه ما موفق شویم این عملیات را در سرانجام مملکت انشاء الله بر طبق مقصود بموقع عمل بگذاریم و پیشرفت بدهیم ولی با وضعیت فعلی که از تمام عوائد مملکت صدی چهار تخصیص بمعارف داده شده است (یعنی از بیست و پنج میلیون يك میلیون) ممکن نیست. حالا آمدیم این بند میم که میخواهیم تخصیص بدهیم شصت هزار تومان واریم برای امسال این را میخواهیم تخصیص بدهیم چهل هزار ده

بهر دهی بازده قران میرسد. شصت هزار تومان اگر يك کرور هم باشد چنانچه در سال ۱۳۰۹ خواهد بود فرض میکنیم همین امسال است يك کرور تومان را که بچهل هزار ده تقسیم کنیم بهر ده دوازده تومان ولیم میرسد. ماهی بیکتومان مقصود من مخالفت نبود. بر شب هم که عرض کردم با پیشنهاد آقای بیات مخالفت نداشتم مقصودم این بود حالا که آقایان توجه باین موضوع دارند باید فکر صحیحی کرد. روزی ما موفق خواهیم شد که تعلیمات عمومی را در سرانجام مملکت اجرا کنیم که بیست و پنج میلیون در سال بودجه برای این کار داشته باشیم یعنی بقدر تمام عوائد فعلی مملکت خرج معارف بشود این است عرض بنده اینهم حسابش است. دودونا چهارنا. حالا وارد میشوم بقسمت دیگر یعنی پیشنهاد جمعی از آقایان آن عبارتی که قید شده است «مدارس ابتدائی برای خواندن و نوشتن و حساب» بنده می خواهم نظر آقایان را جلب کنم بیک قانونی که دوره چهارم گذشت و آن این است که مجلس اختیار پروگرام را بشورای عالی معارف می دهد و البته وقتی که بجواییم با این نظر تعمیم معارف بکنیم این يك امر مسلمی است که برای خواندن فارسی و حساب و نوشتن فارسی بیش از این باین زودی نخواهیم توانست معلم تهیه کنیم ولی این جا اگر بجوایند پروگرام را اختصاص بدهند همین مسئله این اولاً ناقض آن قانون است و ثانیاً اگر بجوایند دو ماده راجع باصول فلاحیت اضافه کنند حق ندارند زیرا نوشته شده برای خواندن و نوشتن فارسی است بنا بر این بنده موافقت میکنم و خواهش هم میکنم آقایان موافقت بکنند این جمله که عرض کردم حذف شود و مقصود آقایان هم امیدوارم عملی شود زیرا پیش از این ما فعلاً نمیتوانیم عمل کنیم و اگر هم بجوایند يك مواد زیادی برای تحصیلات دهات و قراء و طبقات پیش بینی کنید اینقدرها پول نیست و نمی توانیم معلم تهیه کنیم و از طرفی هم آن قانون نقض نشده و وظیفه

شورای عالی معارف هم بجای خود باقی مانده است رئیس - آقای فیروز آبادی هم از امضاء کنندگان هستند؟

فیروز آبادی - خیر بنده امضا نکرده ام.

رئیس - آقای اقا سید یعقوب

اقا سید یعقوب - اولاً يك موضوعی را می خواهم خدمت آقای وزیر معارف عرض کنم و تصور می کنم خودشان هم تصدیق بکنند که آن چیزی که ملت از دولت حق دارد بجوایند و دولت باید برای او فراهم کند این است که مدارس ابتدائی سه کلاسه تهیه کند یعنی چه؟ یعنی تمام افراد مملکت را دارای معارف بکنند معارف چیست؟ بعقیده بنده معارف (آرزو هم عرض کردم) شما کدرقتید باید کاری کنید که اساس معارف و تحصیلات طوری باشد که بعد از این حمله کردن بدارت دولتی از بین برود اساس معارف این است که ایرانیها فارسی را بدانند و بنویسند یعنی بفرمایش آقای مدرس حساب نان و گوشت را نگاه دارند و دیگر لازم نیست جبر و مقابله در مدرسه ابتدائی یاد بگیرند با مسائل مافوق را یاد بگیرند آن تکلیف خودشان است. آن چیزی را که ملت از دولت می خواهد این است که آنها را عالم و آشنا بزبان فارسی و نوشتن فارسی و حساب خانه شان بکنند ولی بعد هم اگر خواست ادامه بدهد و برود در مدارس متوسطه (همین جوری که با آقای شبروانی در کیسیون صحبت کردیم) باید مدارس متوسطه بخرج خودشان باشد آن چیزی را که دولت باید تهیه بکند همان مدارس ابتدائی است ولی مدارس متوسطه لازم نیست که بنده از دسترخی ولایات بیآورم و این جا می تا مدرسه متوسطه تشکیل بدهند اما در تمام دهات و ایالات و ولایات يك مدرسه نباشد. همینطور که ملاحظه می فرمایید کسانی که می خواهند طب بخوانند از سرمایه خودشان میبرود

طب می خوانند چون میخواهند بیک مقام عالی ترقی بکنند آن چیزی که در کردن دولت است همان تعمیم معارف است و این فرمایشی که آقای تدین فرمودند و امروز آمدند حساب کردند که چهل هزار ده داریم اینکار نخواهد شد عرض می کنم اولاً خودشان اطلاع دارند که در مجلس دوره پنجم يك تبصره از مجلس گذشت و در واقع بحسب اصول دیات و آخوندی که ما داریم این مسئله مثل وقف خاص است یعنی چه؟ یعنی این صدی نیم مختص است بمعارف و مدارس ابتدائی. وقف خاص یعنی يك محل خاصی مثل وجوه انحصاری که ما تصویب کردیم و مختص راه آهن شد. مجلس هم اینها مختص باین دانسته است حالا شما که قوه مجریه هستید گیر کرده اید؟ گمان نمیکنم بتوانید گیر کنید. ما میگوئیم آقا این ماده در دوره پنجم گذشته است یعنی این پول که حاصل شده از این محل مختص باین مسئله است. شما اگر در اینجا کبری دارید باین معنی که میگوئید در اجرای این ماده محتاج بیک مقدماتی هستید يك لواجی بیآورید ما نمیتوانیم اجازه بدهیم این پولی که راجع باین مصرف است در غیر این محل صرف شود این را هیچ مجلس نمی تواند رأی بدهد. چرا؟ برای اینکه دوره پنجم این را مختص باین محل کرد. میفرمائید حالا که میخواهیم تقسیم کنیم چه اندازه وجه ترتیب است. بنده گمان می کنم آن ماده ششم که خودتان پیشنهاد کرده اید رفع این را بکنند بواسطه اینکه شما در ماده شش پیشنهاد کرده اید که مثلاً اگر يك پولی در يك دهی پیدا شد که نتوانستیم يك مدرسه تشکیل بدهیم چهارنا ده که بهم نزدیک است معین میکنیم و يك مدرسه تشکیل میدهم اما مسئله شورای عالی معارف که فرمودند من نمیدانم چطور حالا شورای عالی معارف يك چیز غریبی واقع شده است. این همین شورای عالی معارف بود که ما گفتیم چه چیز است؟ اینکه کاری ندارد پس این مسئله که ما گفتیم مسئله خواندن و نوشتن و حساب کردن است در این ماده

پیشنهاد شده و پنجاه و سه نفر پیشنهاد کرده اند میفرمایند
 تحتاً شما يك كاري كنيد كه اين حق از شورای عالی معارف
 گرفته نشود. این حق از شورای عالی معارف گرفته
 نشده. شورای عالی معارف میدانند که ترتیب رأی دادن
 مجلس این طور بوده برگرام را باین ترتیب مینویسد
 یعنی مجلس میگوید این دستورالعمل مدارس ابتدائی
 است در دهات و باید باین ترتیب باشد و این يك راهمائی
 و اطلاع دادن بآنها است نه این است که ما خواسته
 باشیم تکلیف شورای عالی معارف را از دستش بگیریم.
 میگوئیم آقای شورای عالی معارف این را در نظر داشته
 باش و آن چیزهایی که در نظر شماست در آنجا لازم
 نیست و بدانید که نظر مجلس در این قانونی که الان این
 وزیر پیشنهاد کرده است این است که باید مدارس
 ابتدائی سه کلاسه باشد یعنی خواندن و نوشتن فارسی باشد
 و این هم گمان میکنم تقویت از شماست و محتاج نیست
 برود بشورای عالی معارف که در تحت يك پیچ و خم
 هائی بیندازد که در مقام عمل عقب بیفتد. این بود عقاید
 بنده که شرح دادم.

بهار (مخبر کمیسیون معارف) - بنده تصور نمیکنم
 هیچ اختلافی بین نظر مجلس و وزیر محترم معارف
 و پیشنهاد کنندگان محترم باشد زیرا همه در يك مسئله
 موافقت منتهی بیانات آقای وزیر معارف در جلسه
 گذشته خیلی صریح بود و داخل طرز عمل شدند و اسباب
 سوء تفاهم از برای بعضی از آقایان شد که منجر باین
 مذاکرات گردید در صورتی که اگر بحقیقت امر مراجعه
 شود خاصه آقایان که در امور اداری اطلاع دارند میدانند
 هر تاسیس جدیدی که وسعت دامنه داشته باشد و تشکیلات
 مفصلی لازم داشته باشد مربوط است بعمل و تدریج ولی نظر
 یکی است و مقصود مابسط معارف است در تمام مملکت
 از محل معین و مالیات معین و بالاخره در بازود هم
 مقصود خواهیم رسید اما اینکه این پیشنهاد را بنده
 قبول نکردم بعقیده بنده اصلاحی لازم دارد که آقای

وزیر معارف بطور خلاصه اظهار کردند و بنده هم حالا
 تکرار می کنم این پیشنهاد کاملاً مطابق است با روح
 این لایحه و کمیسیون معارف هم کاملاً با نظریات پیشنهاد
 کنندگان موافق است و بعقیده بنده اختلافی بین ماده
 پیشنهادی از کمیسیون و این ماده وجود ندارد مگر در
 قسمت شرح برگرامی که در این پیشنهاد داده شده است
 همانطور که آقای وزیر معارف فرمودند همه برگرام مدارس
 بموجب قانونی که از مجلس گذشته است مختص بشورای
 عالی معارف است. آقای آقا سید یعقوب فرمودند شورای
 عالی معارف کاری ندارد بعقیده بنده ایشان در این جا
 نا اندازه خواسته اند اظهار بی اطلاعی از جریان کار
 بکنند. بنده عضو شورای عالی معارف هستم و اتفاقاً
 شورای عالی معارف در این اوان اخیر با يك جدیت و
 پشت کاری مشغول انجام وظائف خودش است و بنده
 امیدوار هستم که قسمت مهم معایب معارف مملکت
 ما که نقص برگرام باشد و همه آقایان هم با این قسمت
 موافقت شاید در سایه مجاهدت دولت زردی اصلاح
 شود و تکرانی از برای نماینده محترم باقی نماند و در عین
 حال باید تصدیق کرد که مجلس شورای ملی نباید در مقابل
 قوانینی که خودش وضع کرده است مداخله کند اساساً در مواد
 قانون ما نیابستی داخل در جزئیات و ریز دادن
 مسائل بشویم در يك ماده که شما وضع میکنید و ماده
 قانونی میشود اگر بخواهید جزئیات دروس مدارس ابتدائی
 را معین کنید دچار اشکال خواهید شد یکی پیشنهاد
 خواهد کرد برای خواندن و نوشتن زبان فارسی و شرعیات
 دیگری بالاخره پیشنهاد خواهد کرد که کتبش هم کتب
 معین و مخصوصی باشد دیگری پیشنهاد خواهد کرد که
 باین دلیل باید در آنجا فلاحت و زراعت هم تعلیم شود
 چون همیشه ریز دادن مسائل در قانون مصادف میشود
 با پیشنهادات و نظریات مختلفه و کار بعقیده تعویق میافتد
 باین دلیل باید آقایان پیشنهاد کنندگان موافقت بفرمایند
 که این قسمت را از این بردارند و این هم مسلم است که با

این وجهی که بعقیده بنده خیلی کم و مختصر است از
 این حدی که در پیشنهاد ذکر شده است تجاوز نخواهد
 کرد و البته در برگرام مدارس دهات و قصبات فرانسه
 و عربی و ریاضی یا سایر علوم درس داده نخواهد شد
 برای اینکه این مبلغ کفایت نخواهد کرد برای آن
 تعلیمات که آقایان از این مسئله تکرانی دارند. يك قسمت
 دیگر که باید در این پیشنهاد اضافه شود این است که
 وقتی میگویند (در شهرها و دهات و قصبات) بنویسند
 (با مراعات ماده شش همین قانون) چون در ماده
 شش آقایان ملاحظه خواهند فرمود که نوشته شده
 است اگر عایدات يك ده کفایت نکند برای معارف آن
 ده از يك ده دیگری که عایداتش بیش از احتیاجات
 معارف آنجا است صرف آن دهی که عایداتش کم
 است و احتیاجاتش زیاد تر است میشود و این قسمت هم
 البته دست دولت را در سرعت جریان تشکیلات باز
 خواهد کرد و دچار اشکال و زحمت نخواهد کرد. این
 قسمت شرح برگرام اگر بر داشته شود و ماده شش هم
 در این پیشنهاد مراعات شود بنده موافقت خواهم کرد.

رئیس - بالفعل با پیشنهاد موافق نیستید؟
 مخبر - باین اصلاح موافقم ولی فعلاً خیر.
 رئیس - رأی گرفته میشود.
 شیروانی - يك مرتبه دیگر قرائت شود.
 (مجدداً بشرح سابق خوانده شد)
 شیروانی - اجازه می فرمائید؟ ... آن عبارت
 حذف شود.

رئیس - آقای بیات
 مرتضی قلی خان بیات - آن قسمتی که راجع به برگرام
 نوشته شده و آقایان مخبر و وزیر معارف هم اظهار کردند
 که آن میبکتم آقایان هم که امضا کردند موافقت بکنند
 که حذف شود.
 در این صورتی بنده قبول میکنم

رئیس - قرائت میشود و رأی میگیریم.
 (بشرح ذیل خوانده شد)
 ماده اول - بدولت اجازه داده میشود که از هزده السنه
 ۱۳۰۵ مبالغی را که بترتیب ذیل ذکر میشود علاوه
 بر بودجه سابق وزارت معارف برای تشکیل مدارس
 ابتدائی به تناسب مالیات شهرها و دهات و قصبات و
 ایلات در آن نقاط بمصرف برساند.
 در ۱۳۰۵ شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۶ صد و شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۷ دویست و شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۸ سیصد و شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۹ پانصد هزار تومان.
 رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را تصویب می کنند
 قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد.
 شیروانی - ماده تصویب شد.
 (ماده دوم بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده دوم - وجود مذکوره در ماده اول از بابیت
 صدی نیم عایدات املاک اربابی که تخصیص بمعارف داده
 شده محسوب خواهد شد. در آخر سال ۱۳۰۹ چنانچه
 کلیه عایدات صدی نیم سنوات مزبور از مبلغی که
 پرداخت شده زیاد تر باشد وزارتنامه مازاد عایدات را
 نیز توسط وزارت معارف بمصرف خواهد رسانید.

رئیس - آقای بیات
 مرتضی قلی خان بیات - چنانکه در ماده قبل هم
 عرض کردم اینجا در ماده دوم مینویسد: اگر چنانچه
 اضافه بر این مبلغی که معین شده در سال وصول شد
 در آخر سیصد و نه بمصرف برسانند نظر همین مذاکرات
 که در مجلس شد و نظر باینکه ما امیدوار هستیم هر چه
 زود تر این تخصیلات عمومی توسعه پیدا کند برای نمایان

این مقصود بعهده بنده چهار سال يك وجهی اینجا معطل ماند و استفاده از او نشود علاوه بر اینکه باین مقصود ما ضرر می‌رساند اساساً کتاب می‌گم نایسته هم نباشد و برای اینکه آن قسمتی که پریشب آقای وزیر معارف فرمودند که نمیتوانیم يك مخارجی را بکنیم در صورتیکه تخمین عایداتمان را درست در دست نداریم بنده پیشنهاد کردم که آخر هر سالی به بینندگان سال چه مبلغ عایدات وصول شده اضافه آن مبلغی را که پرداخته اند در سال بعد به وزارت معارف داده شود و باین مصرفی که در این قانون معین شده رسانند و پیشنهاد را هم جمعی از آقایان پیشنهاد کرده اند

حائری زاده - بنده يك اخطاری راجع بماده اول داشتم.

رئیس - بفرمائید.

حائری زاده - راجع بماده اول پیشنهادات زیادی تقدیم مقام ریاست شده بود یکی از آن پیشنهادات این بود که آقای مخبر قبول کردند در این صورت لازم بود سایر پیشنهادات که وارد بر این پیشنهاد است تکلیفش معلوم شود و بعد بماده رأی گرفته شود این رأی که گرفته شد اگر راجع باصل ماده بود که آن پیشنهادات از بین رفت و مناسب نبود اگر راجع بقابل توجه بودنش بود که ورود در ماده دوم معنی ندارد

رئیس - چرا؟

حائری زاده - پیشنهادی را که آقای مخبر قبول کرد ماده دولت شد پیشنهادات دیگری که راجع بماده دولت است باید در اطرافش مذاکره بشود و بنده يك پیشنهادی کرده بودم که مربوط باین اصلاحی بود که آقایان هم پیشنهاد کرده بودند در این صورت هم باید بماده که دولت رأی داده بود رأی گرفته شود و هم باین ماده

رئیس - آقای مخبر قبول کنند چرا پیشنهاد دولت

میشود؟

شیروانی - مجلس رأی داد. وزیر معارف - نظر آقای بیات راجع بماده دوم این بود که در آخر هر سال اگر چنانچه از این مبلغ که در اینجا معین شده مازاد داشته باشند در سال بعد داده شود نه اینکه بماند برای چهار سال دیگر بنده اصولاً مخالفی ندارم البته هر سال هر قدر زیاد باشد و بتواند بدهند بهتر است بنا بر این آن پیشنهاد خودشان را بفرمایند قبول می‌کنیم.

رئیس - آقای طاهری

دکتر طاهری - بنده موافقم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای بیات و جمعی از نمایندگان

اصلاح ماده دوم را بشرح ذیل پیشنهاد می‌نماید:

ماده ۲ - وجوه مذکور در ماده اول از باب صدی نیم عایدات املاک اربابی که تخصیص بتحصیلات ابتدائی داده شده محسوب خواهد شد و در محاسبه هر سال چنانچه عواید صدی نیم از مبلغی که در ماده اول مذکور است تجاوز نماید بمبلغ سال بعد افزوده و در حدود این قانون بمصرف خواهد رسانید.

مخبر - اینجا يك عبارتی در این پیشنهاد هست که مخالفت دارد یا تبصره اصلی در تبصره ماده اول قانون ممیزی میگوید: (علاوه بر مالیات مأخوذه در فوق صدی نیم از عایدات کل برای معارف مأخوذ و عایدات هر دهی صرف معارف همان ده خواهد شد) دیگر اسمی از ابتدائی و غیر ابتدائی ندارد و در اینجا اشاره بآب تبصره نشده و باید یا عین تبصره نوشته شود یا مفهوم آن و اجلاً این قضیه (ابتدائی) را بنده عقیده ام این است در جای دیگر این قانون ذکر کنیم و در اینجا چون حواله شده است تبصره نیم مالیات املاک اربابی

باید عیناً همان نوشته شود این را اگر اصلاح کنند بهتر است ...

وزیر معارف - اشکالی ندارد

مخبر - خیلی خوب اگر اختلافی نیست بنده موافقم

وزیر معارف - چون مبنای این لایحه ماده اول است ضرری ندارد. همانطور که پیشنهاد شده است موافقت شود.

مخبر - بنده هم موافق هستم قبول می‌کنم

رئیس - پیشنهاد آقای افسر ...

افسر - مقصود بنده نامین شد.

رئیس - رأی گرفته میشود بماده دوم به ترتیبی که

قرائت شد آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم میباید برای بعد

از تنفس.

(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت میشود

(بترتیب ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میشود ماده واحده راجع بعیدی مستخدمین

جزء بعد از تنفس در درجه اول جزء دستور شود -

باسالی - اعتبار - شیروانی - دادگر - دکتر سنگ

رئیس - آقای رفیع

سناخ آقا رضا رفیع - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟ آقای کازرونی.

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - موافقم

(مخبر کمیسیون بودجه بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از

محل صرفه جوئی بودجه پرسنی وزارتخانه ها در عید نوروز میباید بمنوائ عیدی مستخدمین جزء (سربانی) پرداخت نماید. میزان این عیدی برای آن عده از مستخدمین جزء (اعم از سرکر و ولایات) که سال را تمام در سر خدمت بوده اند معادل یکماه حقوق و برای سایرین به نسبت عده ماههای خواهد بود که در سر خدمت حاضر بوده اند.

رئیس - آقای عدل

عدل - موافقم.

رئیس - آقای فیروز آبادی.

فیروز آبادی - بنده چقدر متأسفم که در این امورات باید مخالف باشم زیرا اسباب شرمندگی خودم میشود معلومی مستخدمین ولی از آنجائیکه می بینم مملکت فقیر است و ماها هم فقیر و پریشان هستیم و حتی بعضیها را می بینم که مخصوصاً امسال زن و بچه شان میگویند که چون عید مصادف شده است باقتل از این جهت عید نیست و امسال مردم اینطور زن و بچه شان را ریشخند میکنند حالا ما آمده ایم برای مستخدمین جزء عیدی تصویب میکنیم ۳۴۰۰۰ باین فقر مملکت و کمی بودجه اولاً بنده میخواستیم بدانم که این قانونی است یاغیر قانونی؟ اگر قانونی است که تصویب مجلس را نمیخواهد و اگر غیر قانونی است چرا؟ این چه خرجهایی است که هر روزه پیشنهاد میشود؟ عدلیه می آید بالصد هزار تومان پیشنهاد خرج جدید خواهد کرد و وزارتخانه دیگر هم همینطور پیشنهاد خرج خواهد کرد و شاید وکلام مجلس هم صلاح بدانند حقوقشان را سیصد تومان بکنند ۳۴۰۰۰ يك خرج خواهد شد و همچنین سایر خرجها آنوقت این پول ها را از کجا میخواهند بگیرند؟ از کی بگیرند ادارات هم همه روزه اینها را حقوق خواهند داشت. اینها را از کجا خیال دارند بگیرند؟ مردم که پول می دهند بیه دولت برای اصلاحات مملکتشان است. جهة قوه نظامشان میدهند

برای این میبندند که بیک مده جمع کنند و بین خودشان تقسیم کنند باین نظر ها بنده مخالف با تمام این قبیل پیشنهادات هستم
 (شیرازی) (مخبر کمیسیون بودجه) - عرض کنم نماینده محترم البته از نقطه نظر صرفه جویی همیشه اظهاراتی میفرمایند و صحیح هم هست لیکن در این مورد بخصوص در مقابل این خرج بیک نجیبی با مالی مملکت نخواهد شد یعنی مالیاتی در مقابل این خرج بجائی که میشود وضع نمیکنیم از همین پولهایی که همین ترتیبی که میفرمایید وصول میشود (و در نتیجه مخالفت حضرات عالی و رد شدن این لایحه هم رفع آن نخواهد شد) داده میشود و این مورد بیک مورد بخصوصی است که مستحق و بیک اشخاصی که تمام سال را سر پا نوبی وزارتخانه ها کار میکنند و جواب کاغذ ها و مراسلاتی که آقایان نمایندگان مینویسند و باید جواب بیاورند و تحویل بدهند و بالاخره در سر خدمت عمر خودشان را تلف میکنند و در ماه نه تومان و هشت تومان میگیرند و با آن فقراییکه میفرمایند زندگانی میکنند داده میشود - اینها همان فقرائی هستند که حضرات عالی سنگشان را بسینه میزاید و آنستمائیکه حضرات عالی میفرمایند صحیح است ولی موردش اینجا نیست - البته صحیح است که حضرات عالی باید برای فقراء مملکت اقداماتی بکنند و حرفهائی بزنند ولی جایش همه جا نیست - آنگاه را باید بیک طرح قانونی بنویسید و این مالیاتهای ظالمانه را لغو کنید و بیک ناسیانی و بیک کارهایی برای مردم پیدا کنید مثل احداث کارخانجات و ایجاد راه آهن و غیره که در نتیجه مردم بکار بیفتند و در مملکت پول پیدا شود و دخل مملکت زیاد شود از خرج کم کردن بیک مملکتی آباد نمیشود و بالاخره برای مملکت باید اخذ و عایدی و ثروت پیدا کرد اشخاص هم همینطور باید دخل خودشان را زیاد کنند نه اینکه از خرج بکاهند - این نظر بنده است و بمقتضای بنده آقا خوب است در این قبیل امور مطالعه بفرمایند و برای اصلاح

ملکیت بیک راههای بهتری پیدا کنید
 جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 رئیس - پیشنهادها قرائت میشود
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب - پیشنهاد میکنم عوض کلمه در عید او روز نوشته شود در اول فروردین ۱۳۰۶ مستخدمین الی آخر
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - بنده نظرم این بود که آن نظریه آقای فیروزآبادی هم رعایت شده باشد چون ایام عید مصادف است با ایام احیاء و شهادت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام و اساساً امسال عید گرفته میشود لهذا پیشنهاد کردم که بجای عید اول فروردین نوشته شود مقصود این بود حالا هر طور آقایان میفرمایند بسته بنظر خودشان است
 رئیس - آقای مخبر
 مخبر - بسته برای مجلس است
 رئیس - لازم برای گرفتن نیست . پیشنهاد آقای دولتشاهی
 (مضمون ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم از ماده واحده قسمت (برای سایرین) بعد حذف شود
 رئیس - آقای دولتشاهی
 دولتشاهی - نظر بنده از این پیشنهاد این بود - چون در عمل دیده شدیم که مستخدمین جزء بدون دلیل غیبت نمیکند مگر اوقاتی که مریض شدند یا بیک علتی نتوانند حاضر شوند - در هر حال خیلی کم دیده شده که غیبت کنند پس دلیلی ندارد که آن بیک ماهی که همه داده میشود برای آن مدتی که نبوده اند بانها داده نشود - فرضاً اگر بیک ماه هم غیبت داشته باشند ممکن است بر حسب اجازه یا مرخصی باشد

و با این عبارتی که در اینجا نوشته شده مثل این است که اگر فرضاً بیک ماه غیبت داشته اند بیک دوازدهم از عیدی آنها کم میشود در حالی که مطابق قانون مرخصی داشته اند و علت های دیگری هم آنها را هیچوقت غایب نمیکند از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم که همه بیک ترتیب داده شود و این قسمت برداشته شود مخبر - منظور از این جمله این نکته که آقا فرمودند نیست - منظور این است که اگر مثلاً بیک مستخدمی سه ماه قبل استخدام شد نسبت بمدت استخدامش عیدی باو داده میشود و الا مقصود غیبت نیست و الا همانطور که فرمودند غیبت قطعا بموجب بیک علتی است یا مرخصی است یا چیز دیگر و در هر حال موضوع علیحده است دولتشاهی - اگر نظر این است که فرمودند مقصود بنده نامین میشود

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحده با اوراق آقایان بیکه تصویب میکنند اوراق سفید خواهند داد (اخذ آراء بعمل آمده هشتاد و نوه سفید تعداد شد)

- صورت اسامی موافقین و مخالفین
- اسامی موافقین آقاباب: پور تیمور - کی استوان - محمود رضا - دادگر - دشتی - امیر حسینخان ایلخانی - آوانس خان مساعد - غلامحسین میرزا مسعود - فرمند میرزا عبدالحسین - میرزا حسن آبه الله زاده - میرزا سیدعلی - خطیبی - اعتبار - میرزا هاشم آشتیانی - بهبهانی - میرزا سید مهدی معتمد - بهار - معظمی - شیرازی - بدر حاج شیخ عبدالرحمن صالحی - میرزا ابراهیم آشتیانی - نظامی - دکتر سنک - حاج میرزا مرضی - ثقة الاسلامی - طباطبائی دیبا - میرزا ابراهیم امام جمعه امر - سلطان محمد خان عامری - دیوان بیگی - زوار - میرزا محمدعلی خان نظام مافی - عباس میرزا فرمانفرمایان - مخبر فرزند آقا علی زارع - ذوالقدر - حقنویس - آقا سید کاظم بزوی - ملک مدنی - دولتشاهی - ایفندیاری - مرضی

- قلیخان بیات - آقا سید حسین آقاباب - جلالی - جمشیدی - یاسائی - خواجوی - عصر انقلاب - افسر بامداد - بحی خان زنکنه - پالیزی - جوانشیر - بنی سلیمان مفتی - میرزا حسین خان وزیری - ساکینیان - طباطبائی وکیلی - میرزا حسن خان ابراهیمی - عدل - اسکندر خان مقدم - زعیم - دکتر طاهری - نجومی - افشار فهیمی - جهانشاهی - ضیاء - شریعت زاده - اسدالله خان عامری - ملک آرائی - نوبخت - دکتر رفیع خان امین - میر ممتاز - فرشی - حائری زاده - اسکندری - دکتر مصدق - عراقی -

رئیس - عده حاضر اود و دو با اکثریت هشتاد رأی تصویب شد . ماده سوم لایحه تعلیمات عمومی مطرح است

(ماده مزبور بترتیب ذیل خوانده شد)

ماده سوم - مسادای که صدی لیس معارفی بالتمام بحیطه وصول در نیامده وزارت مالیه مجاز است از بابت صرفه جوئیهای بودجه مملکتی هر سال مبالغ مذکوره در ماده اول را تادیه نماید و بعد از بابت صدی نیم ماخوذ دارد

- رئیس - آقای کازرونی
- کازرونی - موافقم
- رئیس - آقای یاسائی
- یاسائی - موافقم
- بعضی از نمایندگان - مخالفی ندارد
- رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم آقایان بیکه تصویب میکنند قیام بفرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد . ماده چهارم قرائت میشود
 (بترتیب ذیل قرائت شد)
 ماده چهارم هر گاه در ترتیب مالیات ارباب و

دوات مصوب ۲۰ ذی ماه ۱۳۰۴ تغییر حاصل شود همیشه معادل يك هفتم هر مالیاتی که بجای مالیات مذکور وضع گردد مختص تعلیمات ابتدائی مملکت خواهد بود که بر طبق مواد مندرجه در این قانون بمصرف خواهد رسید.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - موافقم

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - عرضی ندارم

رئیس - آقای رفیع

خاج آقا رضا (رفیع) - بنده میخواستم عرض کنم که شاید مابك روزی مالیات زیادتری از آنها توقع کنیم پس اینکه مقید کنیم حالا که حتماً باید هفتم باشد لزومی ندارد و اجباری نداریم که این قید و الزام را بکنیم شاید مابك مالیاتی وضع کردیم و خواستیم بک چهارم باشد. چرا از حالا مقید کنیم؟ بنده از این حیث مخالفم.

مخبر - این قسمت برای این ذکر شده است که اگر احیاناً در این مالیات تغییراتی پیدا شد اصل این تصمیم که راجع به صدی نیم است بحال خودش باقی باشد. و دیگر ما مجبور لباشیم که این صدی نیم را تجدید کنیم. و این يك هفتم يك حد معینی است و همان صدی نیم مصوبه دوماه است که مجلس تصویب کرده و منحصر خواهد بود بمعارف. چون ممکن است این مالیات تغییر پیدا کند ولی آن صدی هفت بجای خودش باقی خواهد بود. این ماده در واقع آن تصویب و تصمیم سابق را محکم میکند بطوریکه هر روزه محتاج به تغییر و کم و زیاد کردن آن نخواهیم بود.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقای عراقی مخالفید؟

عراقی - خبر بنده موافقم.

رئیس - پیشنهاد آقای باستانی قرائت میشود.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده اصلاح ماده چهارم را به نحو ذیل پیشنهاد می کنم:

ماده چهارم - هرگاه در ترتیب مالیات اربابان و دواب مصوب بیستم دیماه ۱۳۰۴ تغییری حاصل شود همیشه مبلغی که مختص تعلیمات ابتدائی مملکت است کمتر از يك هفتم هر مالیاتی که بجای مالیات مذکور وضع گردد نخواهد بود و باید بر طبق مواد مندرجه در این قانون بمصرف برسد.

رئیس - آقای باستانی

باستانی - همانطوریکه آقای رفیع فرمودند ما مجبور نیستیم در اینجا قید کنیم که اگر قانون مالیات املاک اربابی تغییر کرد حتماً معادل این يك هفتم بمعارف تخصیص داده شود ممکن است رأی داده شود که بیشتر از يك هفتم بمعارف داده شود باین ملاحظه بنده در اینجا قید کردم بر فرض اینکه این مالیات تغییر داده شود آن مالیات جدید بکه وضع میشود کمتر از يك هفتم آن بمعارف تخصیص داده نشود ممکن است بیشتر داده شود بنا بر این عبارت (حتماً يك هفتم باشد) بنظر بنده لزومی ندارد. مقصود این است که کمتر از يك هفتم نباشد ولی بیشتر ممکن است باشد مثلاً ممکن است يك پنجم بمعارف تخصیص داده شود. دیگر بسته برآی مجلس است و بعقیده بنده این قید اینجا لازم نیست.

مخبر - بنده موافقم

رئیس - رأی گرفته میشود بماده چهارم با این اصلاح

آقایابلیکه موافقت قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود

(بمضمون ذیل خوانده شد)

ماده پنجم - مضارف اولیه مدارس ابتدائی مذکور از قبیل ساختمان و خرید عمارت و اثاثیه و کتب ابتدائی و حقوق و مخارج مفتشیانی که وزارت معارف برای افتتاح مدارس منور اعزام میکند و حقوق و خرج سفر معلمین از مبالغ منظوره در ماده اول بعمل خواهد آمد.

رئیس - آقای بامداد

بامداد - مقصود از تبصره که در قانون بیستم دیماه مجلس تصویب کرده يك مقصودی است که بنظر بنده خیلی روشن است و آن با سواد کردن بی سوادهاست مخصوصاً آن اشخاصی که با سواد بودنشان نافع است برای اینکه بتوانند همقدم شوند با شهرها. همانطوریکه از آن تبصره معلوم میشود و آقایان هم تصدیق میکنند مقصود مجلس با سواد کردن دهاتی بوده. ولی این ماده يك تشریفات قائل شده که با این وجه کم همانطوری که آقای وزیر معارف فرمودند نمی توان این تشریفات را انجام داده و اگر نخواهند این تشریفات را انجام دهند مقصود حاصل نمیشود. این مضارفی که در اینجا نوشته شده از قبیل ساختمان و خرید عمارت و غیره، مدرسه ابتدائی اینها را میخواهد چه کند؟ هیچ لزومی ندارد.

بعضی از نمایندگان - چرا لزومی ندارد.

بامداد - اجازه فرمائید حالا عرض میکنم. اولاً

با این ترتیب شما در تمام دهات که مدرسه تاسیس نمی کنید بلکه هر ده ده یکمدرسه میدهید و در میان این چند ده قطعاً بقریه و ده بزرگ یافت میشود که در آنجا یکمکان مناسبی برای این مدرسه پیدا شود. شما مدرسه را درقریه یا يك ده بزرگی تاسیس می کنید که سایر دهات هم در دسترس او واقع شوند و در این ده حتی در دهات کوچک هم يك مراکز عمومی از قبیل تکیه و مسجد و خانهای بزرگی که برای آراستن و تزیین

اختصاص داده اند یافت میشود که مناسب برای اینکار باشد. شما وقتیکه میخواهید مدرسه تاسیس کنید خود اشخاص مجلس را بشما خواهند داد. مگر کدخدا های دهات و اهالی محل بوزارت معارف اظهار کرده اند که شما فقط يك معلم بدهید باقیش به عهده خودمان و در وزارت معارف از این قبیل راپورنها زیاد است و از این مراجعات زیاد شده باین معنی که خودشان حاضر شده اند که اثاثیه و مجلس را بدهند و فقط معلم بدهد وزارت معارف باشد حتی خود بنده این کار را کردم و در دو سه محل که بودجه کافی نبود بد بخت ها آمدند و بین خودشان پول سر شکن کردند و خودشان حقوق معلم را دادند لهذا بنده عقیده ام این است. این هائی که در این ماده نوشته شده جزو تشریفات است. و باید ماده حذف شود. فقط باید به متن مقصود پرداخته شود شما هر جا را که میخواهید میتوانید يك جای عمومی را درقره و دهات بگیری و آنجا را مدرسه کنید. شما خیلی که میخواهید تفضل کنید چند سال یکمرتبه اندود آن بنا را بکنید کافی است. دیگر میخواهید مدرسه بسازید و یا محل و عمارت مخصوص برای این کار بخرید. بنده هم معتقدم که مدرسه محل مخصوص میخواهد و ترتیب کلاس ها هم باید از نقطه نظر صحی و سایر شروط باشد جای دفتر داشته باشد. کتابخانه و لابراتوار داشته باشد. البته تمام اینها لازم است ولی نه برای مدارس ابتدائی دو کلاسه و سه کلاسه. برای مدارس ابتدائی دو کلاسه و سه کلاسه دیگر ساختن مدرسه لازم نیست. خریدن عمارت هیچ لازم نیست. در هر دهی یکجا های عمومی هست که از خدا میخواهند بشما واگذار کنند برای اینکه در آنجا مدرسه درست کنید حقوق مفتشین را هم بطوریکه در اینجا نوشته شده بنده لازم نمیدانم. زیرا وزارت معارف در هر حال يك مفتشینی دارد که با آنها حقوق میدهد و از بودجه کل مملکت حقوق میگیرد همانها را بولایات بفرستند و

مأمور این کار کنند. همینطور که بکار خودش رسیدگی میکند در عرض راه هم بهر دهی که میرسد و در آنجا مدرسه است در طول راه همه جا رسیدگی کند و واپس بدهد مقصود این است ظوری نشود که با این پول باین کمی که مخصوص تاسیس مدارس میکند مبلغی صرف مخارج مفتش شود. هیچ لزومی ندارد اگر بنا شود شما از روی این ماده تشکیلات بدهید تمام پول صرف تشریفات خواهد شد و خیلی کم از این مبلغ برای تأمین مقصود صرف خواهد شد. اما خرج سفر معلمین بنده هیچ قائل نیستم که این خرج لازم باشد برای اینکه در هر جا که مدرسه تاسیس میکنند ناچار در محل يك معلم ابتدائی خواهد بود چه میتواند خواندن و نوشتن و در این حدودی که معین شده تعلیم بدهند و الا لازم می آید که صد نفر یا دو صد نفر معلم از مرکز بفرستند و مبالغی خرج سفر باب ها بدهند و تمام پول را خرج تشریفات این ماده میکنند. مثلاً از این جا اگر بنا شود معلم به بلوچستان بفرستند و هر فرسخی بکتومان یا هشت قران خرج سفر باو بدهند قسمت اعظم این پول صرف همینکار خواهد شد.

معلمی که فارسی بداند میتواند از عهد این کار برآید در خود محل هم پیدا میشود مثلاً در هر جا که مدرسه تاسیس کردید همان طلبه ها هستند و این اندازه هم معلومات دارند که بتوانند در حدود خواندن و نوشتن تعلیم بدهند پس لزومی ندارد که از مرکز معلم یا بخرج سفر فرستاده شود. و به عقیده بنده این ماده جزء تشریفات است که جز خرج تراشیدن و دور کردن ما را از متن مقصود که همان با سواد کردن دهانها باشد فائده دیگری ندارد. این است که بنده با این ماده و با این ترتیبی که در اینجا منظور شده مخالفم. بجز بهر به عقیده بنده اگر بنا باشد در الواج قانونی همیشه مجلس این نظر بر اینی با آنها تکلیف میکند هیچ

قانونی نمی گذرد. در تمام قوانین پیشود احتمالات سوء داد ما باید به بنیم متن ماده از نقطه نظر عقلانی و اداری و طریق پیش بردن مقصود صحیح است با صحیح نیست اگر متن مسئله صحیح بود دیگر این اشکالات مورد ندارد و مسئله شیرینی هم سر و اشکم خواهد شد و اصلاً آن مقصودی که ناطق محترم فرمودند نزدیک نخواهیم شد. میفرمایند بروند در دهات نوبی تکیه ها و سر حمام ها مدرسه تاسیس کنند. (خنده نمایندگان) تصدیق میفرمائید که با این ترتیب مدرسه دائر نمیشود و همچنین جائی مدرسه اطلاق نمیشود حتی مکتب خانهای قدیم هم هیچوقت در معارف عمومی و در رهگذرها تشکیل نمی شدند. در مملکت بر طبق اصول جدید باید مدرسه تشکیل و تاسیس شود. مراعات حفظ الصحه باید بشود محل مدرسه باید جائی باشد که مورد نزاحم عمومی و رفت و آمد عمومی نباشد مثلاً در تکیه و مسجد که متصل روضه بخوانند مردم آمد و رفت میکنند و دعا و نماز میخوانند تصدیق میفرمائید در چنین جائی نمیشود مدرسه دائر کرد و شاگرد در يك چنین جائی تربیت نمیشود. اما اینکه فرمودید این قسمت ها باید حذف شود ساختمان و خرید عمارت نباید در این ماده باشد. این فرمایشات همانطور که عرض کردم مربوط بجنبه بدینی و سوء ظن و سوء تفسیر از قانون است در اینجا گفته میشود که در تمام دهات و قصبات بکمارت سه طبقه خواهند ساخت با پارکهای برای این کار خواهند خرید. نه. همچو نیست. این پیش بینی که در این ماده شده برای این است که اگر فرضاً در يك دهی يك جای ارزانی برای اجاره نبود یا در يك محلی جائی مطابق اصول حفظ الصحه نبود که در آنجا مدرسه تاسیس کنند وزارت معارف دستش باز باشد که بتواند در صورت لزوم اگر نقطه را مناسب دید بخرد یا بجائی مطابق اصول صحیح بسازد بدینی نیست که خود دولت و وزارت معارف تمام این ملاحظاتی را که نماینده محترم فرمودند مراعات و ملاحظه خواهند کرد. بلکه در اینجا نوشته شده از لحاظ پیش بینی است که همانطور که گفته شد در يك نقطه مجبور نشوید بروند

در مسجد و در تکیه درس بدهند والا بدینی است که تمام این پول را صرف خرید عمارت و ساختن ابنیه نخواهند کرد مقصود این است که اگر جای آماده نبود که بقول بعضی از آقایان کدخدا تقدیم وزارت معارف کند دولت و وزارت معارف بتواند يك جائی را بسازد یا اجاره کند آن صرفه جوئی ها که اشاره گردید ملاحظه می شود و این عبارت هم بالاخره لازم است در اینجا باشد. راجع بمفتشین که فرمودید باین تشکیلات باین بزرگی و باین وسعت که شما میخواهید در تمام قراء و قصبات و دهات بدهید و در همه جا مدارس دو کلاسه و سه کلاسه دائر کنید اینکار قطعاً يك دائره تفتیش لازم دارد و یکی از اصول صحت و انظم هر اداره مسئله تفتیش و اجرای تفتیش است. اگر قائل شوید که از بودجه سابق وزارت معارف مفتشین رسیدگی کنند آنوقت بآن قسمت صدمه خواهد زد. زیرا این مفتشینی که حالا هستند محتاج الیه همین قسمت های موجوده یعنی تعلیمات ابتدائی و متوسطه و غیره که موجود است هستند در هر حال وزارت معارف باید يك مفتشینی برای اینکار اعزام بدارد و اگر بگوئیم که همین مفتشین فعلی اینکار را بکنند این عملی نیست زیرا این مفتشین فعلی بفرآخور تشکیلات فعلی و کنونی استخدام شده اند و مفتشینی که باید بفرآخور تشکیلات منظوره در اینجا استخدام شوند قطعاً عده شان باید خیلی زیاده باشد و اگر میفرمائید از همین بودجه سابق وزارت معارف برداشته شود بآن قسمت ضرر و صدمه میخورد چه فرق میکند؟ از آن قسمت کاسته میشود. پس لازم است که این قسمتهای لازم را در همین بودجه منظور و تهیه کنیم و این مخارج لازمه را در خود همین محل تأمین کنیم. و اعزام مفتش هم يك امر غیر لازمی نیست که نخواهیم نکنیم و صرفه جوئی کنیم. یا باید بگوئیم مفتش لازم ندارد. یا اگر قائل بشویم که لازم دارد باید بفرآخور تشکیلات ابتدائی يك عده مفتشینی

فرستاده شوند و خرج سفر میخوانند و باید بانها داده شود و کسی هم بجائی نبرود و همچنین راجع بقسمت خرج سفر معلمین در اینجا نمی گوید که معلمین حکماً از مرکز فرستاده خواهند شد ما با شما موافقیم همه آقایان هم موافقت کرده اگر يك ابالتی معلم از خودش داشته باشد یا در يك نقطه معلم مناسب پیدا شود او را استخدام کنند یعنی تا جائیکه ممکن است معلم محلی استخدام شود.

زیرا معمولاً معلمین محلی خیلی ارزان تر تمام خواهند شد و کمتر حقوق دریافت خواهند کرد و بوضعیات و ترتیبات محلی هم آشنا تر و واقف ترند. ولی اگر در يك جائی معلم یافت نشد و نبود که بچه ها را تربیت بکند آنوقت چه باید کرد؟ قطعاً باید از کرسی يك ابالت و ولایتی بان نقطه معلم فرستاده شود یا از مرکز و معلم هم وقتی که حرکت کرد و از يك محلی میخواهد يك نقطه برود خرج دارد و بجائی هم کسی نمیتواند برود منتهی چنانچه در قسمت بالا عرض کردم اگر عتیقه مند باشید که خرج سفر معلمین از بودجه فعلی وزارت معارف برداشته شود این توقع بیموزدی خواهد بود زیرا این تشکیلات جدید با مالیات جدید شروع میشود و تمام مخارجش هم باید از محل خودش و از این مالیات برداشته شود تا نسبت باین قسمت تشکیلات فعلی هم صدمه نخورد. در هر صورت بنده نظر حضرت نماینده محترم را در اینجا بیشتر مبنی بر جنبه بدینی میدانم. این جنبه گاهی در بعضی از آقایان پیدا میشود ولی در الواج باید بنظر نیک بینی نگاه کرد اینها يك پیش بینی هائی است که در این ماده شده و هیئت های دولت همیشه باید سعی کنند که در این قسمتها این پیش بینی ها را عادلانه اجراء کنند البته اگر معلمی در محلی یافت شود نباید دیگر از نقطه دیگری معلم بآنجا تحمیل کرد و در طریق تشکیلات باید همیشه صرفه جوئی کرد و تمام ملاحظاتی را رعایت کرد ولی

هیچ يك از این مقدمات مستلزم این نیست که ما از این مسائلی که شما اسمش را تشریفات گذارده اید صرف نظر کنیم. زیرا آنوقت بقول آقای مدرس بهتر خواهد بود که اعلان کنیم که هرکس رفت در دهات تحصیل کرد پنجاه تومان بار انعام داده میشود. در صورتیکه ما این مقصود را نداریم. مقصود ما این است که عملیات ابتدائی در تحت يك اصول منظم و مطابق اصول جدید و با يك طریق مطلوبی که بالاخره آن مقصود اصلی را که عبارت از باسواد کردن دهاتی ها است تأمین شود و این مقصود ما باید مطابق مقدمات و اصولی انجام بگیرد که در تمام دنیا هم معمول است اینکار هم بنا و ساختمان مطابق اصول حفظ الصحه لازم دارد. و هم خرج سفر معلم لازم دارد و هم سایر مخارج لازمه را

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

کازرونی - بنده مخالفم

رئیس - آقای کازرونی. راجع بعدم کفایت مذاکرات

اظهاری دارید

کازرونی - بلی

رئیس - بفرمائید

کازرونی - در موادی که چندان محل نظر نبود و میگفتند مذاکرات کافی است عیبی نداشت ولی این ماده چون محل نظر است بنده از آقایان استدعا میکنم اجازه بدهند که هرکسی نظریه خودش را بگوید. خفه کردن اقلیت شأن مجلس نیست آقایان خوبست اجازه بدهند عقاید اظهار شود تا در ضمن مذاکرات يك نظریه بهتری اتخاذ شود

رئیس - رأی میکنم بکفایت مذاکرات آقایانیکه

مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. پیشنهاد ختم جلسه رسیده

است

آقای سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقای سید یعقوب - این يك ماده گمان میکنم اینهمه صحبت و مذاکره لازم نداشته باشد و بنده عقیده دارم که لا اقل امشب يك کاری کرده باشیم و اقلأ خوبست اینماده را تصویب کنیم

رئیس - آقای نگهبان

نگهبان - ساعت دوازده است پیشنهاد کردم جلسه ختم شود

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود

پیشنهاد آقایان معظمی و ضیاء

ضمیمه شدن تبصره ذیل را ماده پنج پیشنهاد میکنیم: اعزام معلم از مراکز در صورتی است که در محل تهیه نشود

پیشنهاد آقای زوار: پیشنهاد میکنم در ماده پنج بعد

از کلمه ساختمان اضافه شود مطابق حفظ الصحه

پیشنهاد آقای شریعت زاده: پیشنهاد میکنم جمله: از

قبیل ساختمان و خرید عمارت حذف شود

پیشنهاد آقای حائری زاده - بنده ماده پنجم لایحه

دولت را بموض ماده پنجم خبر کمیسیون معارف پیشنهاد

می نمایم

پیشنهاد آقای شیروانی: پیشنهاد میشود ماده پنج

بطریق ذیل اصلاح شود

ماده پنج - تهیه محل و انابیه و کتب ابتدائی و

حقوق و خرج سفر معلمین و حقوق مستخدمین از مبالغ

منظوره در ماده اول بعمل خواهد آمد

پیشنهاد آقای عراقی: بنده پیشنهاد میکنم در ماده

پنجم مخارج متش از بودجه کل معارف تعیین شود

پیشنهاد آقای مهدوی: بنده پیشنهاد میکنم بعد از

عبارت ساختمان و خرید عمارت نوشته شود (در موقع

ضرورت قطعی)

پیشنهاد آقای عدل - ماده پنج را بتزئیب ذیل پیشنهاد مینماید

ماده پنج - مصارف اولیه مدارس مذکوره از قبیل انابیه و کتب ابتدائی و حقوق معلمین و سایر مستخدمین مدارس ابتدائی مزبوره از مبالغ منظوره در ماده اول بعمل خواهد آمد

پیشنهاد آقای شریعت زاده - تبصره ذیل را پیشنهاد می کنم

تبصره - وزارت معارف مجاز است از عایدات موقوفات مجهول المصرف و موقوفات راجعه بمطلق خیرات و وسائل ساختمان انبیه و عمارات لازمه را برای مدارس ابتدائی فراهم نماید

پیشنهاد آقای ملک مدنی. بنده پیشنهاد مینمایم تبصره ذیل بماده پنجم افزوده شود

تبصره - عایدات هر محلی که در سنه ۳۰۵ میزی شده و صد نیم معارف دریافت شده بمصرف همان محل باید برسد

پیشنهاد آقای کازرونی

ماده پنج را بقرار ذیل پیشنهاد میکنم

ماده پنج - مصارف اولیه مدارس ابتدائی از قبیل تهیه انابیه و کتب ابتدائی از مبالغ مذکوره در ماده اول نادیده خواهد شد

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب: پیشنهاد میکنم کلمه مخارج مفتشین حذف شود

پیشنهاد آقای مدرس: پیشنهاد میکنم بعنوان تبصره نوشته شود - انبیه جدید التاسیس باید با مراعات حفظ الصحه و استحکام بوده باشد

رئیس - آقای معظمی

معظمی - پیشنهاد بنده توضیح زیادی لازم ندارد و تصور میکنم خود آقای مخبر هم قبول فرمایند

(مجلس شش ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

میشود

وزیر معارف - بنده تصور میکنم که اگر بماده هشتم این لایحه توجهی فرمایند مقصود آقایان کاملاً تأمین خواهد شد و هیچ محتاج بذکر این تبصره نیست وزارت معارف مجبور است در مراکز مهمه ایالات و ولایات يك دار المعلمین هائی ایجاد کند و یکی از دلائلش این است که اگر چنانچه بخواهند از طهران معلم بسازند نقاط مملکت بفرستند بر خلاف صرفه خواهد بود برای اینکه پول زیاد لازم دارد. خرج سفر کراف میخواهد بنابراین در نظر گرفته شده است که انشاء الله در مراکز ایالات و ولایات دارالمعلمین هائی تشکیل شود و این برای این است که در این مراکز معلم تربیت و تهیه شود و بنقاط اطراف اعزام شوند پس این قیدی که شما میکنید و شرط میکنید (در صورتیکه در محل یافت نشود) این مسئله را کی تشخیص خواهد داد؟ اگر معلم در خود محل باشد بدیهی است همین کار را خواهند کرد و دیگر محتاج نیست از مرکز فرستاده شود علی ای حال ماده هشت مقصود ایشان را تأمین خواهد کرد

رئیس - آقای افسر پیشنهاد کرده اند جلسه ختم شود

جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - بقیه مذاکرات میباشد برای جلسه بعد

جلسه آتیه شب سه شنبه پیشنهاد شده است اشخاصی که قسم نخورده اند قسم بخورند. بعد هم بقیه لایحه عملیات عمومی

وزیر داخله - يك لایحه مختصری است راجع بنظمیه که راپرتش هم از کمیسیون بودجه تقدیم شده فقط يك رائی لازم دارد. در جلسه آینده استدعا دارم مقرر فرمایند جزو دستور شود

رئیس - این لایحه هم جزو دستور شب سه شنبه

میشود

قانون

اجازة پرداخت عیدی مستخدمین جزء از محل صرفه جوئی بودجه پرسنلی وزارتخانهها

مصوب ليله ۲۱ اسفند ماه ۱۳۰۵

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از محل صرفه جوئی بودجه پرسنلی وزارتخانهها در عید نوروز مبلغی بعنوان عیدی مستخدمین جزء (سرپائی) پرداخت نماید - میزان این عیدی برای آن عده از مستخدمین جزء (اعم از مرکز و ولایات) که سال را تمام در سر خدمت بوده اند معادل یکماه حقوق و برای سایرین به نسبت عده ماه هائی خواهد بود که در سر خدمت حاضر بوده اند

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ليله ۲۱ اسفند ماه ۱۳۰۵ شمسی بتصویب مجلس

شورای ملی رسید

حسین پیرنیا : رئیس مجلس شورای ملی